GAZETA KRAKOWSKA

Nro 57.

Z KRAKOWA DNIA 17. LIPCA 1811 Roku, WE SRODĘ.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu w Pałacu Naszym w Pilnic d. 19 miesiąca Czerwca Roku 1811.

FREDERYK AUGUST

Z Bożey Łaski Król Saski, Xiąże Warszawski, &c. &c.

Zważywszy, iż z przyłączeniem czterech nowych Departamentow do Xięstwa Naszego Warszawskiego, tudzież z poddaniem pod rewizyą główney Izby Obrachunkowey rachunkow magazynowych, przybyły nowe dla teyże Naszey główney Izby Obrachunkowey zatrudnienia i prace, którym bez pomnożenia osób w składzie w iakim teraz zostaie, wydołać nie iest w stanie; zważywszy znaczną zaległość rachunkow, a przeto nieodzowną potrzebę uprzątnienia wszelkich przeszkod mogących dłużey opoźniać pozytki z ustanowienia teyże główney Izby Obrachunkowey spodziewane, na przełożenie teyże Izby Obrachunkowey, i po wysłuchaniu Naszey Rady Stanu postanowiliśmy i stanowiemy co następuie.

Art. 1. Głowna Nasza Izba Obrachunkowa w Xięstwie Warszawskim, do osob kancellaryą iey, podług Art. 17 Dekretu Naszego 14 Grudnia 1808 roku składaiących, mieć będzie dodanych iednego Sekretarza i siedmiu Rachmistrzow i dwoch Kancellistow, a przeto Etat iey stały w mieyscu tego, który Artykułem 22 powyższego Dekretu przepisanym został, składać się będzie: z iednego Prezesa Złp. 16,000

4ch Konsyliarzow a zł. 10,000.	—	40,000
trzech Sekretarzy a zł. 4500.	—	13,500
12stu Rachmistrzow a zł. 4500.	—	54,000
sześciu Kancellistow a zł. 1800.	—	10,800
dwoch posługaczow a zł. 800	—	1600
Na potrzeby Kancellaryi	—	12,000
Summa	Złp.	147,900

Piszę złotych Polskich sto czterdzieści siedem tysięcy dziewięćset.

Art. 2. Prócz po wyżey wyrażonego Etatu upoważniamy Izbę Naszą Obrachunkową, do przybrania sobie na rok teraźnieyszy Etatowy z 11go na 12ty, ośmiu Rachmistrzow, i dla nich na zapłatę summę trzydziestu sześć tysięcy złotych Polskich z skarbu Xięstwa Warszawskiego przeznaczamy, których to Rachmistrzow Izba Obrachunkowa do ułatwienia zaległych rachunkow niezwłocznie używszy, wszelkie zaległe rachunki w przeciagu ie. iednego roku Etatowego ukończyć, i Resultatum z nich przedstawić Nam obowiązaną zostanie.

Art. 3. Udzielamy Izbie Naszey Obrachunkowey wolność rozrządzenia Summa-

mi na Kancellaryą i Rachmistrzow w Artykule 1 i 2gim przeznaczonemi, tak, iż mocną będzie iednym zmnieyszać, drugim zwiększać pensye, podług osądzoney przez siebie zdatności i pilności osób do pracy wziętych.

Art. 4. Gdyby kary przez Izbę Obrachunkową stosownie do Artykułu 6 i 31 Dekretu Naszego 14 Grudnia 1808 wyznączone, a podług przepisow Dekretu 6 Marca i 5 Czerwca 1811 od winnych ściągnione, nie skutkowały na upornych lub mniey dbałych Kassyerach lub innych nad kassami przełożonych, albo gdyby który z nich iuż raz ukarany, powtórnie zawinił; na takowego mocną będzie główna Izba Obrachunkowa ilość kary podwoić, a za trzecim uchybieniem donieść go do Ministra nie zaniedba, którego będzie obowiązkiem uchybiaiącemu powinności swoiey Urzędnikowi pensyą zatrzymać dopóty, dopóki się zaświadczeniem główney Izby Obrachunkowey z złożonych rachunkow, lub dopełnienia przesłanych mu rozkazow, nie usprawiedliwi.

Art. 5. Wykonanie ninieyszego Dekretu i umieszczenie w Dzienniku Praw, Ministrom Naszym, w czem do którego należy, i główney Izbie Obrachunkowey zalecamy.

(Pod.) *Frederyk August.*

(L.S.) przez Króla

Zgodno z oryg: *Minister Sekretarz Stanu*
w Zastępstwie Ministra Sprawiedliwości *Stanisław Breza.*
J. Łuszczewski M. S. W.

(L.S.) Zgodno z orygin:
Ant. Joneman, *Minister Sekr St nu.*
Sekr. Jeneralny. (Podp.) *Stanisław Breza.*

Minister Skarbu.

Nie masz żadnego mieszkańca na ziemi Polskiey, któryby oycowskiey opieki Nayiaśnieyszego Pana o byt partykularnego i troskliwości o dobro kraiu, nie był świadkiem i ucześnikiem. Nie wyczerpana ta dobroć Króla, iak w każdém zdarzeniu stara się osłodzić los, który przykre okoliczności dla mieszkańcow Xięstwa Warszawskiego zrządzaią, tak mądra Jego przezorność, odsuwa zdala wszelkie wypadki, iakie przykrą pod te czasy sytuacyą Kontrybuenta pogorszyćby mogły.

Skutkiem tych oycowskich Nayiaśnieyszego Pana zamiarow, iest Dekret z daty 12 Czerwca r. b. w celu utrzymania w w kraiu grubey monety wydany. Dekret ten stanowi: że bilon srebrny Pruski, tylko do d. 30 Września r. b. podług teraźnieyszego swego kursu w kassach publicznych przyymowany będzie. Od tey epoki rzeczony bilon nie inaczey tylko podług wewnętrzney wartości, iaką proby Mennicze okażą do kass przyymowanym będzie, ale to tylko d. 1 Stycznia 1812, od którego czasu iuż wszelki bilon zagraniczny, tak srebrny, iako też miedziany, do kass publicznych przyymowanym nie będzie.

Tyle ulg, które dobroć Królewska mieszkańcom tego kraiu wymierzyła, iako to przez Dekret z daty 14 Czerwca 1810, dozwalaiący opłacenie zaległości w nominalney wartości bankocetli Wiedeńskich; przez Dekret z daty 8 Listopada 1810, dozwalaiący dostawkę liwerunkow za podatki, — iako też przez Dekret z daty 17 Kwietnia r. b. względem dostawki koni za podatki, — przekonać każdego powinny, że iak Nayiaśnieyszy Pan pragnie utrzymać Kontrybuenta w powinności względem skar-

bu, tak ułatwiaiąc mu drogę uiszczenia się, daie sposobność prędszego dopełnienia obowiązku.

Niedoftatek gotowizny i zmnieyszenie dla iey braku cyrkulacyi pieniędzy, nie uszło troskliwości dobrego Króla. Znaczne summy z pożyczki Paryzkiey wpływaiące w grubych pieniądzach i bilety kassowe reprezentuiące dobrą monetę, a zabezpieczone naydoftateczniey tak, że odsuwaią wszelką obawę, i że zupełney są godne ufności, pomnażaią liczbę dobrodzieystw Nayiaśnieyszego Pana, mieszkańcom tey ziemi wyświadczonych.

Zapowiedziana redukcya bilonu Pruskiego, i w krótce naftąpić maiące zupełne tak srebrnego, iako też i miedzianego bilonu zagranicznego do kass przyymowanie, daie Kontrybuentom sposobność zabezpieczenia się od ftraty, przez opłacenie do kass wszelkich zaległych i bieżących podatkow w bilonie, podług teraźnieyszego waloru. Lecz korzyftać potrzeba z czasu, bo od 1 Października iuż bilon podług redukcyi tylko przyymowanym w kassach bydź może. — Od pierwszego zaś Stycznia roku naftępuiącego, w cale przyymowanym nie będzie. Oftrzeżenie to dać powinno pobudkę dłużnym Kontrybuentom do pośpiechu w wypłatach, tak zaległych, iako i bieżących podatkow. — Nie trzeba się ociągać z takową wypłatą, aby termin korzyftania z oftrzeżenia Dekretem 12 Czerwca r. b. uczynionego nie upłynął tak bez korzyści, iak upłynęło dla wielu Kontrybuentow dobrodzieyftwo Dekretu z daty 14 Czerwca 1810, dozwalaiącego opłacać zaległości w nominalnym walorze bankocetli. — W celu iedynie ochronienia takowych od większego ciężaru, daiąc to oftrzeżenie Minifter Skarbu, publikować go każdey klassie kontrybuentow rozkazał. Dan w Warszawie dnia 3 Lipca 1811 roku.

(L.S.) *Węgleński, Minister Skarbu.*
Jozef Czyżewski Sek. J. M. S.

JW. Hrabia Potocki, Prezes Rady Stanu i Miniftrow, opuścił dnia wczorayszego miafto nasze.

Przed kilku dniami ziechał tu z Warszawy JW. Niemcewicz, Sekretarz Senatu.

Przyiemna dla każdego rodaka rocznica wniyścia zwycięzkich woysk Polskich do Krakowa w dniu 15 Lipca, obchodzona tu była w sposobie rożniącym się od poprzedzaiących lat i lepiey słodkiey tey pamiątce odpowiadaiącym. Zamiaft zwykłego i bezużytecznego oświecenia domow składaią mieszkańcy ochoczo koszt takowego oświecenia w pieniądzach dla chorych i ranionych obrońcow oyczyzny. Amatorowie muzyki dali dnia tego koncert na wsparcie sierot i chorych głownego szpitala pod dozorem WW. Panien miłosierdzia zoftaiącego, który liczna Publiczność obecnością swoią zaszczycić raczyła.

Z Paryża d. 1. Lipca.

Hrabia Montalivet, minifter wewnętrzny, oddał d. 29 Czerwca ciału prawodawczemu naftępuiący ważny

Opis położenia państwa Francuzkiego:

Mci Panowie! Od oftatnich waszych posiedzeń zoftało państwo 16 departamentami, 5 milionami mieszkańcow, kraiem, przynoszącym 100 milionow frankow dodochodu, 300 mil. nadbrzeża i wszyftkiemi potrzebami marynarki powiększone. Uyścia Renu, Mozy i Skaldy nie były

Francuzkiemi; związek wewnętrzny państwa doznawał przeszkod. Płody departamentow środkowych przez obce tylko cła mogły do morza dochodzić. Wszystkie te niedogodności zniknęły na zawsze. Zbroiownia morska na Skaldzie, do którey tak wiele przywięzowało się nadziei, pozyskała teraz takie rozszerzenie, iakie mieć powinna. Uyścia Emsy, Wezery i Elby dostarczaią nam wszelkiego z Niemiec drzewa. Granice państwa przytykaią do morza Baltyckiego; a maiąc wprost związek z północą, łatwo dostać będziemy mogli potrzebnych masztow, konopi, miedzi i innych do marynarki potrzeb. Połączyliśmy teraz wszystko, co tylko Francya, Niemcy i Włochy do budowy okrętow mieć mogą. — Simplon, który stał się Francuzkim, zapewnia nam nowy związek z Włochami.— Przez wcielenie Rzymu do państwa obalony został przedział, iaki zachodził między naszemi woyskami w północnych i południowych Włoszech, i uzyskaliśmy przez to nad morzem środziemnem nowe brzegi, które tak potrzebne i użyteczne są dla Tulonu, iak brzegi morza Adryatyckiego dla Wenecyi. Wcielenie to maieszcze tę podwoyną korzyść: że Papieże nie są więcey udzielnemi i obcemi dla Francyi. Nie potrzeba iak tylko odczytać historyą, ażeby sobie przypomnieć wszystkie ciosy, iakie religiia przez pomięszanie władzy światowey z duchowną poniosła. Papieże poświęcali zawsze święte sprawy światowem. Nie rozwod Króla Henryka VIII oderwał Anglią od kościoła Rzymskiego, ale grosz S. Piotra. Jeżeli iest pożytkiem dla kraiu i religii, aby Papież nie był panuiącym, tedy rownie iest pożytkiem dla państwa, aby biskup Rzymski, naczelnik naszego kościoła, nie był dla nas obcym, i aby do miłości religii łączył w swem sercu miłość oyczyzny, znak wysokiey duszy. Jest to z resztą iedyny sposob połączyć prawy wpływ, który Papież mieć powinien do spraw duchownych, z zasadami państwa, które nie dozwalaią, aby obcy biskup miał iakowy do niego wpływ. Cesarz kontent iest z ducha, który całe iego duchowieństwo ożywia. (Tu mowi Minister obszernie o religii, porządku sądowym, administracyi, publiczney edukacyi, kunsztach i umieiętnościach, publicznych zakładach, gościńcach, &c. Potem ciągnie daley :)

Marynarka.

Utraciliśmy Gwadelupę i Wyspę Francuzką. Musieliśmy odstąpić checi posiłkowania tych osad, ażeby nie wysełać naszych eskader w mnieyszości, w iakiey się znaydowały. — Przez przyłączenie Hollandyi zyskaliśmy 10,000 maytkow i 13 liniiowych okrętow. Mamy na Skaldzie i w Tulonie znaczne floty. Więcey lub mniey liczne oddziały liniiowych okrętow znaydnią się w rożnych portach, a w warsztatach Antwerpii znayduie się 15 liniiowych okrętow. Wszystko tam iest tak urządzone, iż nasze eskadry na Skaldzie będą corocznie znaczną liczbą woiennych okrętow pomnożone. Dwa liniiowe okręty stawiaią w Cherburgu, i zapas drzewa i innych potrzeb tak tam iest wielki, iż przed końcem 1811 roku mieć tam możemy pięć innych liniiowych okrętow. Wszystkie warsztaty w Oriencie, Rochefort i Tulonie są zatrudnione. W Wenecyi stawiaią wiele woiennych okrętow. Neapol powinien podług trakta-

tu mieć w tym roku 6 liniiowych okrętow i 6 fregat. Niema ich ieszcze to królestwo; ale rząd iego przekonany o ich potrzebie nagrodzi tę opieszałość. — Zrodła nasze i wewnętrzna żegluga są wystarczaiącemi do wyrownania w nie wielu latach potędze nieprzyiacielskiey na morzu. — Czynione doświadczenia z popisowemi do siły morskiey bardzo dobrze się udały. Młodzi ludzie od 18, 19 i 20 lat znayduiący się na woiennych okrętach, okazuią naylepszą chęć i szybko się kształcą. Przez częste wypływanie naszych eskader, przez czynione obroty naszych flot i flotyl na Zuyderzee, na Skaldzie i przedporciach czynią nasi młodzi popisowi postępy, które naywiększe rokuią nadzieie.

Woyna.

Wprzeciągu iednego roku większa część twierdź Hiszpańskich wzięta została po oblężeniach, które czynią chwałę indzinierom i artyleryi woyska Francuzkiego. Przeszło 200 chorągwi, 80,000 jeńcow i 100 dział zabranych zostało Hiszpanom w rozmaitych formalnych bitwach. Woyna ta kończyła się iuż, gdy Angliia odstąpiła zwyczayney swey polityki i stanęła w pierwszey linii. Wypadek tey woyny łatwo przewidzieć można, rownie iak iey skutki na los świata. — Gdy ludność Anglii nie wystarcza do osadzenia obu Jndyy, Ameryki i rożnych stanowisk na morzu środziemnem, do bronienia Jrlandyi i własnych brzegow, na załogi i do osadzenia licznych flot po niezmierney stracie ludzi, którą w woynie przeciw Francyi w Hiszpanii ponosi, tedy wiele okoliczności są za nami, a Angliia wystawia się na utratę swey ludności, ieżeli daley prowadzić będzie woynę, lub na wstyd, ieżeli zapędziwszy się tak daleko, od niey odstąpi. — Francya ma 800,000 ludzi pod bronią; i ieżeli nowa siła, nowe woyska będą musiały bydź do Hiszpanii posłane, dla pobicia tam odwiecznego nieprzyiaciela, tedy pozostanie wewnątrz Francyi, nad brzegami naszemi i nad granicami 400,000 ludzi i 50,000 konnicy, dla pospieszenia wszędzie na obronę, gdzieby prawa nasze były zagrożone. — Systema lądowe, które z naywiększą stałością iest utrzymywane, podkopuie podstawę skarbu Angielskiego. Papiery iey tracą iuż 33 od sta. Osady iey nie maią odbytu na swoie płody; większa część iey fabryk ustała.... Wszakże systema lądowe zaledwo powstało! Skoro zaś 10 lat potrwa, będzie samo dostatecznem do zniszczenia źrodeł Anglii. Dochody iey nie zasadzaią się na dochodach z ziemi, ale z handlu całego świata. Dotąd połowa iey kantorow iest iuż zamknięta. Nadaremnie spodziewaią się Anglicy, że czas i zdarzenia, które namiętnościami swoiemi podniecaią, otworzą iakową drogę ich handlowi. — Co się Francyi tycze, systema lądowe nie odmieniło wcale iey położenia. Od 10 lat zostaiemy bez morskiego handlu i zostawać ieszcze będziemy. Zakaz Angielskich towarow na stałym lądzie otworzył naszem rękodzielniom pokup; lecz chociażby tego nie miały, tedy wewnętrzna potrzeba przynosi im niezmierny odbyt. Fabryki nasze starać się muszą o zaopatrzenie przeszło 60 milionow ludzi swoiemi płodami. — Dobry stan Cesarskiego skarbu nie zasadza się na handlu; potrzebne przeszło 900 milionow na wydatki pań-

stwa dostarczaią gruntowe i uboczne podatki. Angliia potrzebuie co rok na swoie wydatki 2000 milionow, a cały iey dochod zaledwo trzecią tey summy wynosi Rozumiemy, iż Angliia mogłaby tak długo iak my woynę prowadzić, gdyby przez kilka lat mogła się obeyśdź bez pożyczki, nie potrzebowała spłacać skarbowych biletow i mogła wszystkie wypłaty gotowizną czynić. — Każdy rozumny człowiek przekona się, iż Francya przez 10 lat może ieszcze w teraźnieyszem położeniu zostać, bez doświadczenia innego kłopotu nad ten, którego od 10ciu lat doznaie i bez pomnożenia narodowego długu, zastępować wszystkie swoie wydadki. —— Angliia musi w każdym roku woyny zaciągać 800 milionow, co w dziesięciu latach 8 tysięcy milionow uczyni. Jakże pomyślećj, żeby mogła o 400 milionow pomnożyć podatki na opłacenie prowizyi od tey pożyczki, kiedy nie może inaczey zastąpić swoich wydatkow iak przypożyczaiąc co rok 800 milionow? Teraźnieysze skarbowe systema Angielskie utrzymać się tylko może w pokoiu. Wszystkie na pożyczce zasadzone systematy są z natury swoiey pokoiowe; bo pożyczać znaczy użyć przyszłych źrodeł na zaspokoienie teraźnieyszych potrzeb. Z tem wszystkiem teraźnieysze ministerium Angielskie wypowiedziało wieczną woynę. Jest to samo, iak gdyby kanclerz skarbowy zapowiedział, iż za kilka lat wniesie do parlamentu bill bankructwa. Jakoż matematycznie okażać można, iż opędzenie potrzeb 800 milionami roczney pożyczki, tyle znaczy, (iak gdyby powiedziano, iż za kilka lat nie będzie innego środka nad bankructwo. Postrzeżenie to uderza coraz bardziey dobrze widzące osoby w oczy; za każdą kampaniią przeraza strachem kapitalistow. —— Zostaiemy iuż w czwartym roku woyny z Hiszpaniią; lecz Hiszpaniia, chociaż po kilku ieszcze kampaniiach, zostanie podbitą i Anglicy będą z niey wypartemi. Coż znaczą lat kilka dla ustalenia wielkiego państwa i dla zapewnienia spokoyności naszych dzieci? Nie dla tego nie przychodzi do pokoiu, żeby go rząd nie pragnął; ale dla tego, że z będącemi przy styrze rządu Angielskiego osobami, które wieczną poprzysięgły woynę, nie może bydź zawarty. Nakoniec cożby ten pokoy znaczył bez rękoymii dla Francyi? Po dwu latach zatrzymywaliby Anglicy nasze okręty, tak iak iuż czynili, i zniszczyliby handlowe nasze miasta Bordeaux, Nant, Amsterdam, Marsylią, Genuę, Liworno, Wenecyą, Neapol, Tryiest i Hamburg. Taki pokoy byłby tylko łapką na nasz handel, a korzystny dla Anglii, która znalazłaby znowu odbyt na swoie towary i odmieniłaby systema lądowe. Rękoymiia pokoiu znayduie się tylko w bycie naszey floty i siły morskiey. Z bezpieczeństwem możemy na ow czas zawrzeć pokoy, gdy mieć będziemy 150 liniiowych okrętow; iakoż pomimo przeszkod woyny, położenie państwa iest takie, że w krótce mieć będziemy taką liczbę okrętow! Rękoymiia naszey floty i rękoymiia rządu Angielskiego, zagruntowana na rożnych zasadach od teraźnieyszego gabinetu, nadać więc iedynie światu pokoy mogą. Pokoy byłby bezwątpienia dla nas pożyteczny, chcemy nawet powiedzieć, że ląd i cały świat żąda go; lecz mamy tę pociechę, że pożądańszy ieszcze iest od nie-

przyiaciela, i iakkolwiek rząd Angielski ſtarał się mnogością pisemek swoich i tem wszyſtkim, co może wzbudzić ciekawość, dużyć narod, nie potrafi iednak ukryć przed światem, iż pokoy ſtaie się codziennie potrzebnieyszym dla Anglii. —— Tak więc, Mci Panowie, wszyſtko zaręcza nam rownie szczęśliwą, iak chwalebną przyszłość. Naywiększą zaś owey przyszłości znayduiemy rękoymiią w tem dziecięciu, które nakoniec dopełniło naszych życzeń względem uwiecznienia sławney naszey dynaſtyi; w tem dziecięciu, które w pośrod uroczyſtości, do których otworzenie waszego zgromadzenia zdaie się należeć, z Wielkim Napoleonem i godną iego Małżonką odebrało hołd miłości i uszanowania od wszyſtkich ludow.

Jenerał Hrabia Suchet donosi w liście swoim z obozu pod Tarragoną d. 13 Czerwca, że szaniec Francoli ieſt szturmem wzięty, i że przekopy pomimo morderczego ognia nieprzyiacielskiego przed Tarragoną otworzone zoſtały.

W niedzielę d. 29 Czerwca koncilium narodowe na audyencyą u J. C. K. Mci w pałacu Tuilleries przypuszczone zoſtało.

W Nancy znayduie się 653 jeńcow Hiszpańskich, pomiędzy którėmi 3 jenerałow dywizyynych, 4 marszałkow polnych, 18 pułkownikow, 41 majorow, 118 kapitanow, 132 porucznikow, &c.

Miary Francuzkie i wagi maią bydź od naſtępuiącego nowego roku w Neapolitańskim króleſtwie zaprowadzone.

Jenerał Loison przyiechał do Paryża.

Zapewniaią (wyraża dziennik państwa) iż ma bydź 12ty miniſteryalny wydział pod nazwiskiem: miniſterium handlu i rękodzielni, zaprowadzony.

Z Tulonu donoszą, że P. Dubois-Thainville, C. K. jeneralny konsul w barbaryńskich kraiach, przybył z dwiema fręgatami do Algieru i od tamteyszego Deja bardzo dobrze był przyięty. Dey uwolnił bardzo wiele Chrześcian, i nadał handlowi Frančuzkiemu rozmaite korzyści.

Z Londynu d. 22. Czerwca.

(*Z Monitora.*)

Woysko Angielskie pod Lordem Wellington w Portugalii składało się na d. 3 Maia z 30,800 ludzi, z których ſtało 10,000 w Eſtramadurze, a 20,800 w okolicy Almeidy.

Młody ieden officer, który znaydował się w bitwie pod Albuhera, donosi swemu oycu o morderczey tey dla Anglikow bitwie, naſtępuiące szczegóły: — Pod czas bitwy padał wielki deszcz, a wiatr tak dalece wiał Anglikom w oczy, iż przy dawaniu ognia nie mogli nieprzyiaciela widzieć. Znaleziono na placu bitwy mundur jenerała Francuzkiego. Ballaſteros ieździł wzdłuż całey linii, i pokazuiąc ten mundur, zachęcał żołnierzy do odwagi, że Soult zabity.

Z powodu kłopotu, w iakim znayduią się teraz rękodzielnicy, zdała w niższey izbie kommiſsya do roztrząśnienia prozby tkaczow Mancheſtru i innych mieysc sprawę. Kommiſsya odrzuca podane iey proiekta, a zapomożenie pieniądzmi nie sądzi bydź doſtatecznem.

W poniedziałek udała się deputacya od kupcow celnieyszych miaſt Angielskich do Miniſtra Perceval i podała mu przełożenie względem smutnego położenia handlu i względem naſtępności, iakie z niedoſtatku odbytu towarow wyniknąć muszą. Depu-

tacya ta bawiła przeszło dwie godziny u P. Perceval.

Z Charlestown piszą pod d. 24 Kwietnia co następuie: Rzeczy idą u nas bardzo źle i daleko gorzey, niżeli pod czas embargu. Bawełna pierwszego gatunku spadła o 12 1/2 od sta i bardziey ieszcze spadnie, ieżeli się rzeczy nie odmienią. Pieniądze bardzo u nas są rzadkie, a kredyt tak mały, iż trudno iest sprzedać wexel na Angliią.

Z Sztokolmu d. 25. Czerwca,

W Roslagen wzbraniały się także niektóre parafie dostawić nakazanego ludu do woyska; lecz postrzegły zaraz swoy błąd i wysłały d. 7 b. m. deputacyą do J. K. Mci, prosząc o przebaczenie i przyrzekaiąc swoie posłuszeństwo. Deputacya ta miała naprzod audyencyą u Królewicza Następcy tronu, prosząc go o przebaczenie. Przebaczył łaskawy Xżę obłąkanym mieszkańcom i wstawił się za niemi do Króla, który na iego proźbę darował im winę i przyiął do swey łaski.

Wczoray obchodzone były uroczyście w Drotningholm imieniny Królewicza Następcy tronu. Dwor starał się, żeby tę uroczystość iak nayprzyiemnieyszą uczynić. W ogrodzie zastawione były podług dawnego zwyczaiu stoły i wieśniacy z okolic zaproszeni byli na obiad. Dniem pierwey zaprowadził Królewicz woyska do obozu, który pod bramami miasta naszego rozbity został. Nayiaś. Królestwo ziechali na ten widok do stolicy i każdy ucieszył się widząc Króla w dobrem zdrowiu.

Z Monachium d. 24. Czerwca.

Naiaś. Król i Królowa poiechali wczoray rano z Nimfenburga przez Memingen do wód Badeńskich. Tamże poiechały przez Augszburg sześć córek Królewskich.

Z Kassel d. 1. Lipca.

Między naszem i Pruskim dworem zawarta została d. 14 p. m. w Berlinie umowa względem wzaiemnego wydawania sobie włóczęgow i zbrodniarzow.

Wypis z listu Naczelnika batalionowego Winkel, dowodzcy batalionu Westfalskiego przy woysku w Katalonii.

Z pod Figuieras d. 24 Maia.

"Dziś zrobił nieprzyiaciel we 2000 ludzi wycieczkę, dla opanowania iedney z naszych redut ieszcze nieukończoney, w którey znaydowało się 50 ludzi. Zaledwo tam nieprzyiaciel dochodził, gdy uderzył na niego batalion 31gó pułku, a w tymże czasie iedna kompania 3go lekkiego i kompania z 16go liniiowego pułku natarły na iego boki. Hiszpanie chociaż wspieranemi byli od iedney z swych batteryy nie mogli iednak wytrzymać dzielnego attaku woysk Francuzkich i cofnęli się w naywiększym nieładzie i z wielką stratą. — Zaczenaią od nich żołnierze uchodzić. Podług wyznania tychże zbiegow brakuie w zamku wiele potrzebnych rzeczy. Bardzo wiele chorych umiera z niedostatku lekarstw, i wielkie iest podobieństwo, że tam nieprzyiaciel nie długo pobawi. — Batalion nasz, który ieden tylko z Niemieckich znayduie się przy tym korpusie, bardzo iest kontent z staranności Naczelnego jenerała Baraguay d'Hilliers i innych jenerałow i dowodźcow Francuzkich. Nie zbywa żołnierzom na niczem; są zdrowi i podwaiaią usiłowanie, aby się stali godnemi żołnierzy Francuzkich, z któremi maią honor razem służbę czynić.

DODATEK

DO N.ru 57.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 17. LIPCA 1811 Roku WE SRODĘ.

Gdy w skutek wyrokow Nayiaśnieyszego Pana z dnia 29 Kwietnia 1808. — 7 Lutego 1 i 11 Sierpnia 1810 niemniey Uchwały Kommifsyi Naywyższey Examinacyyney z dnia 6 Października 1808. Kommifsya Examinacyyna Departamentowa w dniu 2 Lipca r. b. urzędowanie swoie rozpoczęła, i na pierwszym swym posiedzeniu dni 14 i 28 każdego miesiąca do Examinow uchwaliła. — Uwiadomia przeto o tey uchwale Kommifsyi Zastępca Prefekta wszystkich Kandydatow do przepisanego examinu podaiących się, dla ich potrzebnego kierunku. — Dan w Biorach Prefektury Depart: Krakow: d. 5 Lipca 1811 roku.

Wielogłowski, Z. P.
Kalinka, Z. S. J.

Z Drezna d. 2. Lipca.

Przed kilku dniami umarł w Herrenhuth Saski gabinetowy Minister, Hrabia Einsiedel, w 80 1/2 roku życia. Zostawił dwoch synow, z których ieden iest Saskim ambafsadorem w Paryżu i wielki maiątek posiada. Pod zarządzaniem Xcia Xawerego oddalił się od urzędu i żył przeszło 40 lat prywatnie w znacznych swoich dobrach w wyższey Luzacyi.

D. 25 Czerwca odprawiła artylerya piesza i konna na równinach pod Dreznem popis woyskowy. Nayiaś. Król ziechał tu rano z Xiążętami Antonim i Maxymilianym z Pilnitz, i z adjutantami swemi, wielu jenerałami i licznym orszakiem znaydował się na obrotach pieknego tego korpusu, które aż do południa trwały, i z naywiększą zręcznością odbyte zostały. J. K. Mość oświadczył woysku swoie ukontentowanie i powrocił do Pilnitz.

Z Neapolu d. 12. Czerwca.

Margrabia de Gallo, minister związkow zagranicznych przedstawił J. K. Mci d. 9 Jenerała porucznika Exelmanna, który wykonał przysięgę iako W. koniuszy.

Przeznaczone na popis woyska uszykowały się o godzinie 5 po południu na placu Chiaia. Składały się zaś z pułkow gwardyi, wyborowey konnicy, lekkiey jazdy, konney artyleryi, batalionu morskiego, grenadyerow, wyborowey piechoty i woltyżerow gwardyi, batalionu artyleryi, morskiey artyleryi, batalionu saperow, pułkow Królowey, Następcy tronu, Samnickiego, Kalabryyskiego, Neapolitańskiego, Afrykańskiego, strzelcow konnych i lekkiev piechoty. Flotylla nasza stała wzdłuż brzegow i powiewały na niey bandery. Nigdy brzegi od zamku Królewskiego aż do ięzyka Mergelina nie były tak wielką mnogością ludzi okryte, iak tą razą; okna i terrafsy były widzami zapeł-

niec. Chęć widzenia Króla po powrocie z Paryża tak była wielka, iż reszta ulic miasta została z ludzi ogołocona. Przy radosnych okrzykach ludu i wystrzałach z dział flotylli przybył J. K. Mość o w pół do 6tey na plac parady. Każdy dziwił się dobrey postawie woysk i prędkiemu postępowi w robieniu bronią. J. K. Mość nayłepszy w tey mierze sędzia, zdawał się bydź kontent i okazał to dowodzcom korpusow. O godzinie 8 przeciągnęły woyska około Monarchy wykrzykuiąc: Niech żyie Król!

Baron Durand, poseł Francuzki przy naszem dworze, dał w niedzielę wielką ucztę z powodu chrzcin Króla Rzymskiego, w naiętym na to domu nad brzegami Mergelina. Cały gmach, ogrod i okolice były pięknie oświecone. Morze okryte było oświeconemi barkami, które nayprzyiemnieyszy czyniły widok. Nayiaśnieysi Królewstwo zaszczycili tę ucztę obecnością swoią; iedli o godzinie 2giey po północy wieczerzą i zabawili aż do 4tey. Bal ciągnął się do dnia białego.

Bawełna przez zachęcenie rządu i prędki odbyt znacznie pomnożyła się w naszem króleftwie. Piękna tego roku wiosna sprzyiała także iey rozkrzewieniu. Króleftwo nasze wydawało dotąd 40,000 worow bawełny; lecz tego roku spodziewamy się podwoić zbiory. Nayprzednieysza bawełna rośnie w okolicach Castellamare, i wyrownywać ma naylepszey Georgiańskiey wełnie.

Korsarski okręt Delfin, pod Kapitanem Parodi, uzbroiony w Genui przez Kupca Maglione, zabrał 9 Maia pod brzegami Sycyliyskiemi 3 Angielskie okręty i szczęśliwie do Cotrone w Kalabryi przyprowadził.

Z Peterzburga d. 19. Czerwca.

D. 4 b. m. wszczął się nieszczęściem w Kronstadtcie pożar, który pomimo starannego gaszenia obrócił 60 drewnianych domow w perzynę. Ogien miał się zaiąć przez nieostrożność piekarza.

Wczoray przenieśli się Nayiaś. Imperatorstwo do letniego pałacu Kamieniostrowa.

Gruziński Czarewicz, Parnaos Iraklewicz, mianowany iest kawalerem orderu S. Anny pierwszey klassy.

Xże Alexander Wirtemberski, woyskowy rządzca Białeyrusi, przybył do Witebska i był od mieszkańcow z radością przyięty. Zaraz po swoim przybyciu zwiedził dobroczynne zakłady i więzienia, rozmawiał z więźniami i rozkazał sądom, aby iak nayśpieszniey ich sprawy kończyły. Dla wygody mieszkańcow rozkazał murowany most postawić na rzece Witepsk.

Z Hermanstadtu d. 27. Czerwca.

Listy z Bukarestu pod 22 b.m. zawieraią co następuie: —— "Gdy w głowney kwaterze Rossyyskiey odebrano nie zawodną wiadomość, że W. Wezyr z większą częścią swoiego woyska wyruszył z Szumli i aż do Rasgrad postąpił, udał się zatem Jenerał Kutuzow d. 18 z całym swoim sztabem do Ruszczuka. Siłę, z którą W. Wezyr ruszył, podaią do 30,000 ludzi. Korpus Jenerała Langeron stał dotąd w części Taja nie daleko Giurgewo. Inne korpusy Rossyyskie uważaią Widyn, Nikopolis i Silistryą. Turecki posłaniec, Hamideffendi, P. Italiński i P. Fonton pozostali iednak w Bukareście.,,

Podług naynowszych doniesień W. Wezyr Ahmedeffendi rozbił oboz przy

Rasgrad i obustronne straże stały na przeciwko siebie. Korpusowi Jenerała Langeron rozkazał Jenerał Kutuzow ku Ruszczukowi postąpić.

Dnia 15 i 16 Lipca 1811.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Na Monetę.	Przednie. Złp.	gr.	Srednie. Złp.	gr.	Poślednie. Złp.	gr.
Korz: Pszenicy	12	—	11	—	10	—
— Zyta	11	—	10	—	9	—
— Jęczmienia	9	—	8	15	7	10
— Grochu	9	—	8	—	7	15
— Owsa	5	15	5	—	4	15
— Jagieł	26	—	25	—	23	—
— Rzepaku	14	—	13	—	12	—

DONIESIENIA.

Niżey podpisany sprawy kredalney niegdy Jerzego Ożarowskiego kurator w moc zalecenia Wysokiego Trybunału Cywilnego I. Instancyi Departamentu Krakowskiego Wydziału II. z dnia 6 Czerwca r. b. do liczby 2359 nastąpionego wzywa wierzycieli teyże massy, aby w celu przedstawienia swych monitow przeciwko rachunkom Administratora W. Andrzeia Bema, a razem obrania z grona swego deputacyi na Kommissyą d. 3 Sierpnia r. b. o godzinie 4 po południu przed delegowanym assessorem W. Dwernickim w mieyscu posiedzeń Trybunału w Krakowie w ulicy Grodzkiey pod liczbą 106 osobiście lub przez umocowanych Pełnomocnikow stawić się raczyli.

Hiacynth, Bienkiewicz.

Niżey podpisany wezwany będąc przez Radę Familiyną dla Małoletniey Maryanny Gidzinskiey ustanowioną, aby część Sarnowa z Preczowem w Powiecie Olkuskim leżąca, w trzechletnią dzierżawę przez licytacyą puszczoną została, przeto podaie do publiczney wiadomości, iż takowa licytacya dnia dwudziestego drugiego Lipca roku bieżącego o godzinie dziewiątey ranney w mieście Olkuszu w kancellaryi podpisanego Notaryusza odbywać się będzie. Zyczący sobie takową część dóbr Sarnowa z przyległościami zadzierżawić, i o Edukcie intraty, kondycyach licytacyi i kontrakcie uwiadomić wolno iest od ogłoszenia ninieyszego obwieszczenia w kancellaryi Notaryatu rozpatrzeć się. W Olkuszu dnia dwunastego Lipca 1811 roku.

Jozafat Wiślicki, J. K. Xcev Mci Notaryusz publiczny Ptu Olkuskiego.

Uwiadomia się publiczność, że na zadosyć uczynienie podatku koszernego żydowskiego, Kachalne Wodzisławskie srebra i materyalne bogate ubiory w Wodzisławiu dnia 26 Lipca r. b. za gotowe pieniądze więcey daiącemu sprzedane będą.
W Jędrzeiowie d. 1go Lipca 1811 roku.

*Franciszek Nałęcz Komornicki, Bur. S. P. P. Jędrzejowskie*go *Dep. Krak.*

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego do publiczney podaie wiadomości, iż na dniu ostatnim Lipca r. b. w biorze Podprefektury Powiatu Stopnickiego odprawiać się będzie licytacya folwarku w Kobylnikach sytuowanego miasta Wiślica właściwego, w celu wypuszczenia onegoż w trzechletnią od 24 Czerwca r. b. do ostatniego Maia 1814 roku trwać maiącą dzierżawę. Cena fiskalna wynosi 1000 zł. pol. Zyczący więc sobie dzierżawy po nienionego folwarku na wspomnionym dniu i mieyscu o godzinie 9 ranney znaydować się mogą.

Wielogłowski, Z. P.
Kalinka, Z. S. J.

Uwiadomiam Publiczność, iż dnia 21 Lipca r. b. 1811 o god. 9 z rana we wsi Lscinie, Powiecie Jędrzeiowskim Departamencie Krakowskiem w domu pod Nrem 1 sprzedawane będą więcey daiącemu i przybicie otrzymuiącemu meble i sprzęty składaiące się z powozow, kanap, krzeseł, kopersztychow i innych, oraz w dni następuiące po sobie zboże na pniu stoiące iako to: pszenicy 3950, żyta 7402, Jeczmienia 1280, owsa 2750, prosa 150, tatarki 1800, grochu 520 zagonow czterech skibowych i siana na dworskich Łąkach fur 210 bydź maiącego W. Kazimierzowi Olechowskiemu dziedzicowi rzeczonego Lscina na satysfakcyą 15,000 zł. pol. sukcessorom W. Juliana Łępickiego winnych i wszelkich expens, urzędownie zasekwestrowane wszystko

za gotową zapłatę. Zatem każdemu przed terminem nawet licytacyi wolno iest sobie rzeczone szczegóły zobaczyć i ilość włok rzeczonego grontu z którego powyższy produkt sprzedawany bydź ma wyrachować, zaś akt tey sekwestracyi u mnie Burgrabiego w mieście Jędrzeiowie pod liczbą 68 mieszkaiącego dla powzięcia wiadomości o szacunku zatradowanego zboża każdego czasu przeyzreć można. W Jędrzejowie d. 1 Lipca 1811 roku.

Jgn: Rzuchowski, Bur. Sądu Pokoiu Pow. Jęd: Depar. Krakow.

Rzeczy ruchome to iest: narzędzia Geometryczne, suknie, bielizna, pościel, xiążki, i inne sprzęty po niegdy Franciszku Niepiekło, Geometrze pozostałe, sprzedawane będą przez publiczną licytacyą za gotowe pieniądze tu w Krakowie w domu przy klasztorze Franciszkańskim pod Nr. 216, dnia 22 Lipca r. b. o godzinie 3 z południa i następnych dni w tym samym czasie. O czem niżey podpisany do sprzedarzy tey przez rezolucyą Trybunału pod dniem 26 Czerwca r. b. do Nru 2900 wydaną, delegowany uwiadomia. W Krakowie d. 9 Lipca 1811 roku.

Woyciech Olearski, J. K. X. Mci Notaryusz Depart. Krakowskiego

Niżey podpisany massy kredalney W. Jędrzeia Szlawskiego kurator w moc zalecenia Wysokiego Trybunału Cywilnego I. Instancyi Departamentu Krakowskiego Wydziału II. z dnia 18 Czerwca r. b. do liczby 2355 nastąpionego wzywa W. Jozefa Rupniewskiego Deputata, i innych tey kredy wierzycieli, aby na kommissyą przed delegowanym Sędzią JW. Januszewiczem w dniu 26 Lipca r. b. o godzinie 4 po południu w Krakowie domie Rządowym pod liczbą 106 w zamiarze przedstawienia swych monitow przeciwko rachunkom przez Administratora tey massy W. Wilkoszewskiego w tymże dniu złożyć mianym, stawić się raczyli z tem ostrzeżeniem, że w przypadku nie stawienia się za przyznaiących rachunki uważanemi będą.

Hyacinth Bienkiewicz.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego czyniąc zadosyć wezwaniu Prześwietney Rady Prefekturalney Departamentu Kaliskiego, ninieyszym wzywa JPanow dzierżawcow i pod-dzierżawcow dóbr Narodowych w upłynionym roku dobra w Departamencie Kaliskim dzierżących, którzy teraz w inne Departamenta przenoszą się, a pretensye swe, z tychże dzierżaw wynikłe, zalikwidowawszy, niektóre tylko dowody takowych W. Intendentowi dóbr i lasow Narodowych w Dep. Kaliskim, złożyli, aby o mieyscu teraźnieyszego swego pobytu Prześwietną Radę Departamentu Kaliskiego zawiadomili, a to wcelu dania dalszych wyiaśnień, lub dokładnieyszych udowodnień, albo nakoniec deklaracyi o ich pretensyach, przez co Prześw: Rada Prefekturalna, postawiona będzie w możność spiesznego ustanowienia likwidacyi z pretensyi takowych wynikaiących; w razie bowiem przeciwnym, gdyby się naydaley do dnia 15 Sierpnia r. b. który z JPanow dzierżawcow i pod-dzierzawcow niezgłosił, sam sobie będzie musiał przypisać winę, że pretensye iego nie będą ustanowione.

Wielogł[illegible]ski, Z. P. *Wronski, S. J.*

Niżey podpisany J. K. X. Mci Notaryusz Departamentu Krakowskiego Rezolucyą Wysokiego Trybunału Cyw. Iszey Instancyi Departamentu Krakowskiego pod d. 29 Kwietnia 1811 do Nru 1670 wydaną, do sprzedaży przez publiczną licytacyą domu drewnianego z ogródkiem na przedmieściu Smoleńsko, z wydziału trzeciego miasta Krakowa pod Nrm. 169 będącego do massy sukcessorow po niegdy Barbarze Szmagowey należącego, delegowany niniejszem uwiadomia: Ze tegoż domu oszacowanego przez w tey sztuce biegłego przysięgłego do summy trzysta pięćdziesiąt ośm zł. pol. w monecie srebrney, licytacya przygotowawcza dnia 14 Sierpnia r. b. odprawiać się będzie — — Maiący zatem chęć wspomnionego domu nabycia, wzywaią się, aby w dniu rzeczonym, o godzinie 9 z rana w mieszkaniu Pisarza Aktowego niżey wyrażonego przy ulicy Szpitalney w domu pod Nrm. 622 będącego, stawili się, i tam podania swe za dom ten do protokołu podali; gdzie także zbior obiaśnień taxy tegoż domu, oraz kondycye sprzedaży każdego czasu przeyzreć można. — Dan 21 Czerwca 1811 roku.

Woyciech Olearski, Notaryusz D. K.

RZECZ

O Potrzebie Nauki Prawa kraiowego na Popisie Publicznym z Kodexu NAPOLEONA dnia 17 Lipca 1810 odbytym.

W. J. X. Garyckiemu Dyrektorowi wydziału Prawnego Nauk, i W. J. P. Januszewiczowi Dziekanowi tegoż wydziału

Przez Jana Kantego Kowalskiego Audytora wspomnionego Kodexu i Adiunkta Expedytury Magistratu Krakowskiego

DORĘCZONA

Sine Lege nec domus ulla, nec Civitas, nec gens, nec universum genus stare, nec ipse mundus potest, nam & hic Deo paret, cui obediunt Maria terraeque, & hominum vita jussis supremae legis obtemperat.

Cicero Libro III. de Legibus.

Nauka Prawa Narodowego powinna bydź i iest we wszystkich dobrze rządzonych kraiach częścią Edukacyi Publiczney.

Nic bowiem nieprzyzwoitszego, nic szkodliwszego, nic naostatek smutnieyszego, iak żeby Obywatele praw swoiey Oyczyzny byli niewiadomymi i z młodości zaraz znać ie, i bydź im posłusznymi nie przywykali.

Z tego to powodu Rząd odrodzoney naszey Oyczyzny naypierwsza swoią baczność na to obrócił, ażeby Prawa, których nas uczestnictwa pierwszy w świecie Bohatyr i Prawodawca, a nasz nieśmiertelny Wskrzeszyciel NAPOLEON Wielki godnymi uznał, ażeby mowię te prawa iako nasiona szczęśliwości powszechney buynie wzrastaiące, znanemi ile bydź może naypowszechniey były. Między warunkami bowiem zapewniaiącymi doskonały wymiar sprawiedliwości iest ten istotny, aby prawa znaiomość upowszechniona była. Nie posunie się zaiste strona do niepotrzebney pieni, skoro świadoma dobrze przepisow ustaw będzie się mogła sama pierwey osądzić; coż mowić o tym, ktory obrończego urzędu obowiązki sprawuie? a dopieroż o sędzi n, który podług prawa ma dawać ostateczny swoy wyrok?

Wiecie dobrze o tych prawdach Szanowni Mężowie! i duch przekonania się waszego o nich sprowadził was tu do tey świątyni nauk, żebyście byli sędziami postępu naszego w świeżo zaleconym do uczenia się Kodexie, w tém dziele godnem Imienia Stworzyciela swego, z którego my piérwsi na tém mieyscu w chlubney Epoce odrodzenia się Polski mieliśmy zaszczyt publicznie zdać sprawę.

Pozwolcie nam Szanowni Mężowie! chwilę cierpliwości, abyśmy odpowiadaiąc waszym uczuciom mogli z naszéy strony zapewnić Rząd Naywyższy przez was, iż dopełniaiąc woli Rządu w uczeniu się kraiowego prawa zaczęliśmy się onego uczyć z tém przekonaniem drógą poprzedniczey edukacyi nabytem, że istność praw iest nieodzownie w każdym narodzie potrzebna, równie iak ich nau-

ka i znaiomość żeby były zamiłowanemi i dopełnianemi, są nieuchronne i konieczne.

Pogodzenie wrodzoney człowiekowi wolności z powagą rządu zdawało się bydź arcy trudne od kolebki utworzenia się onego w pierwiastkowych ziemi towarzystwach.

Bo uważaiąc pobudki dla których ludzie z wzaiemnych potrzeb w polityczną Narodową społeczność weszli, na tę naywiększą i prawie iedyną natrafiamy, ażeby życie, swoboda i maiątek każdego wszczególności członka pod zasłoną i obroną wszystkich święcie ubespieczone zostawały.

Jakiż sposób przymuszenia ludzi do bronienia praw przyrodzonych iednego z nich bez uszczerbienia wolności innych? Jak można opatrywać potrzeby publiczne bez naruszenia własności tych, których się niewoli do składania dobra powszechnego? Czyliż nie zdaie się bydź rzeczą oczywistą, że nie iest wolnym, którego wolą można przymusić? że nie iest Panem dobra swoiego, gdy nim kto inny może rozrządzać?

Trudność tę iakożkolwiek może się okazywać niezwyciężoną, uprzątnął nam zupełnie dzielność naycelnieyszego ustanowienia ludzkiego, czyli raczey moc Niebieskiego natchnienia, które nauczyło ludzi naśladować nieodmienne Bostwa wyroki na ziemi.

Jakaż niepoiętą sztuką wynaleziono sposób do poddania ludzi dla uczynienia ich wolnemi? do użycia na usługę Narodu dobr, rąk a nawet i życia wszystkich iego członkow bez przymuszania, i radzenia się onychże? do krepówania ich woli przez własne ich przyzwolenie? słowem, do przywodzenia ich do tego, żeby karali siebie samych, gdy czynią, czego z odwiecznie dobrey swey woli chcieć nie mogli?

Jakim się to dzieie srzodkiem, że są posłuszni, choć im nikt nie rozkazuie? że wolni, choć w podległości zostaią? co mowię wolni, owszem wolnieysi, bo podległość przyzwolona tę tylko wolności każdego odeymuie cząstkę, któraby innym a nawet i iemu samemu szkodliwą bydź mogła. Te i tym podobne cuda są dziełem oświeconego Prawodactwa, są dziełem mądrego Kodexu ustaw.

Ten to zbawienny głos woli powszechney ustawą będący ubespiecza przyrodzoną między ludźmi równość.

Ten głos wmawia skutecznie w każdego miłość publicznego dobra: ten uczy go działać podług pewnych stałych prawideł, i nie bydź nigdy z sobą samym w przeciwieństwie.

Prawa tedy i Ustawy kraiowe są gruntem i zasadą pomyślności Narodow. One bowiem zachowuiąc w nich dobry porządek, utrzymuią pokoy i bespieczeństwo: przywodzą królestwa do stanu świetności i zakwitnienia, słowem stanowią byt ich ze wszech miar szczęśliwy, trwały, i od napaści sąsiadow, ani nawet od potęgi czasu nie pożyty.

Wszakże i Ustawy i wynikaiące z nich wspomnione skutki, są iedynie dziełem dobrey Edukacyi narodowey; bo ona sama i ustawy dobre stanowi, i doskonałych srzodkow onychże stwarza, i do skutecznego posłuszeństwa umysły wszy-

stkich kraiu mieszkańcow wdraża. Sami bowiem tylko ludzie poczciwi umieią rozkazywać imieniem prawa: sami dobrzy, umieią bydź posłusznymi prawu.

W księdze świata i dzieiach serc ludzkich czytamy te prawdy. Plutarch w trafnym porównywaniu prawodactw Likurga i Nummy, uważa mądrze, że pierwszego ustawy aczkolwiek ostre, nieustannego zwyciężania samego siebie wymagaiące, utrzymywały się w całości i kwitły przez lat przeszło 500, bo zasadzone były na Edukacyi.

Przeciwnie Nummy ustawy wielkie i zbawienne upadły wraz z życiem ich Tworcy: bo w nich zaniedbana była naygłownieysza część Prawodactwa, to iest wychowanie młodzieży.

Geniusz Bohatyra Prawodawcy i Wskrzesiciela naszego NAPOLEONA Wielkiego, który usiłuie zaszczepić na ziemi trwałą sprawiedliwość i pokoy, przeniknionv dobrem ludow, co się zbawiennym Jego rządzą Kodexem, czuwa nad oświeceniem i Jnstytutami Uczonych.

Jakoż we Francyi Jnstytut Narodowy, 33 Akademiy, 47 Liceow i liczne szkoły Rycerskie są Jego Cesarskiey opieki dla nauk niezaprzeczonym dowodem.

Pierwsze Magistratury naszego Rządu iakoto Senat, Ministerium i Rada Stanow złożone z tych samych osob, które w smutney przerwie bytu Oyczyzny staiąc się wyższemi nad wszystkie trudności i niebespieczeństwa ze strony otaczaiącey one przemocy, potrafiły dzielnoscia rozumowych sprężyn utworzyc Towarzystwo Przyiacioł Nauk, i ziednać mu upoważnienie Króla uzurpatora: te mowie Magistratury czuia ważność i potrzebe Edukacyi iako iedynego tworzydła dobrych obyczaiow, nieskazaności Narodowego ducha i charakteru. Pracowały one i pracuią nad upowszechnieniem światła. Swiadczą i świadczyć będą nieśmiertelną gorliwość ich zaprowadzone w stolicy naukowe Instytuta: iakoto Jzba Edukacyina, Szkoła Lekarska i Szkoła Prawa.

Co się tycze Szkoły Prawa tey zakład wskazała nieuchronna potrzeba. Przy konieczney bowiem liczności praw w teraźnieyszym stanie Towarzystw, do którego wpływa tyle rzeczy używanych przez ludzi, tyle gatunkow pracy i przemysłu, w żadnym kraiu nie mogą bydź prawa tak doskonałe, żeby przewidziały wszystko, wystarczały na wszystko i zaradziły skutecznie wszystkiemu. Trzeba wiec z tego powodu udawać się często do zrzodła praw i dzielney ich pomocy, iaką iest sprawiedliwość przyrodzona i światło rozumu.

Nadto przy mnogości praw nie mogą bydź wszystkie tak proste i iasne, żeby z samego wyrazow ich czytania zupełnie zrozumianemi przez każdego bydź mogły. Trzeba więc z tego powodu udawać się do Nauki Prawa.

Ludzie są ogólnym przedmiotem Nauki Prawa, a nauka ludzi iest nieskończona i naytrudnieysza. Ito to iest właśnie dla czego nauka prawa po wszystkich Jnstytutach i Akademiach zostawianą bywa za zwyczay doyzrzalszemu wiekowi.

Winien bydź uzbroiony natężeniem uwagi, wielością dokładnych wyobrażeń, ścisłem rozumowaniem i naydoskonalszą ile bydź może Logiką, kto się uda-

ie do rozległey świątyni, ktora w trudney sztuce kierowania Towarzystwem u dziela nam dobroczynnych promieni oświaty.

Po odrodzeniu się Oyczyzny mamy iedno z naywiększych dobrodzieystw ułatwiaiących nam Naukę prawa, a tém iest przywrocenie Oyczystego ięzyka, którym ta nauka zarowno z innemi iest wykładana.

Jakoż pierwszy na ziemi Geniusz i Bohatyr NAPOLEON Wielki gdy się za Rządow Naywyższey Kommissyi Rządzącey w Xięstwie Warszawskiem dowiedział od Dyrektora pod ów czas a dziś Ministra Sprawiedliwości, (*) że Sądy odbywaią się ięzykiem Polskim, wyrzekł w stanowiącym i pocieszaiącym nas sposobie te pamiętne i nieśmiertelne słowa: *więc iuż iesteście Polakami.*

Jedne prawdy są wszędzie i zawsze sprawiedliwości fundamentem. Zasady prawa w zbiorze Justyniana są niemi w naszych Woluminach: są w bywszych na Galicyą ustawach, są i w Kodexie Wielkiego NAPOLEONA. Ale porządek wydoskonalony, iasność, zwięzłość i trafność szczęśliwa w przystosowaniu szczególnieyszą i od całey Europy przyznaną iest Kodexu NAPOLEONA zaletą. Nad to: według tegoż Kodexu stosownie do artykułu 4go Konstytucyi: *że niewola się znosi, że wszyscy Obywatele przed Obliczem prawa są równi a stan osob pod Opieką Trybunałow zostaie:* według tegoż mowię Kodexu, iedno prawo i ieden sąd, tak iak ieden BOG i iedno Słońce iest dla wszystkich ludzi. A ztąd wynika owa nieoszacowana korzyść dla publiczności, że wybiegom używać się mogącym kładzie się nieprzełamana zapora, a żądaiący sprawiedliwości prędzey do iey skutecznego kosztowania przychodzi.

Oto iest ogoł naczelnych pożytkow Kodexu NAPOLEONA. Oto cechy które i Dzieło i Tworcę iego nieśmiertelnie znamienuią: Oto pobudki, którémi Rząd naywyższy został skłoniony do zalecenia, aby naukę tegoż Kodexu publicznie z Katedry dawano.

Oto hołd uszanowania, którem przeniknieni iesteśmy ku Opiekonom nauk Izbę Edukacyiną i Szkołę prawa składaiącym.

Szanowni Mężowie! niech ten głos słaby iako pierwiastkowych uczniow świeżo tu zaprowadzonego Kodexu stanie się przy waszem poważnem poparciu rękoymią uczuciow naszego nayszczerszego przywiązania do Krόla, do Oyczyzny, do Rządu i do tych niezwyciężonych Bohatyrow Rodakow, przez których naydroższe ofiary po 15 letniey niewoli od roku Polakami iesteśmy.

Obyśmy dzwignieni z przepaści zatracenia tyle byli madrymi; ile iesteśmy poświęcaiącymi się na wszystko: tyle zgodnymi i złednoczonymi, ile odważnymi; obyśmy słowem tyle zawsze pamiętali na probę iakąśmy wytrzymali; ile sroga nauka czasu i doświadczenia wymaga, ile świat zdumiony naszem wskrzeszeniem, spodziewać się ma prawo, a nieśmiertelna ze strony naszey wdzięczność ku Wielkiemu NAPOLEONOWI pamiętać nas obowięzuie.

(*) *J. W. Felix Łubiński Tworca Szkoły Prawa w Warszawie.*